

JAK OCENIANE BĘDĄ JEDNOSTKI NAUKOWE?

PREZENTUJEMY ROZPORZĄDZENIE WS. EWALUACJI

Ewaluacja to serce Konstytucji dla Nauki. W wyniku reformy system oceny działalności naukowej został gruntownie zmieniony na korzyść naukowców. Trzy zmiany są jednak najbardziej kluczowe. Pierwsza z nich to ocena działalności naukowej w ramach dyscyplin (a nie wydziałów). Dzięki temu dokonania językoznawców będą porównywane tylko z dokonaniem innych językoznawców, a nie - np. z historykami. Druga z nich - to objęcie ewaluacją wszystkich pracowników naukowych - zatrudnionych na stanowiskach badawczych i badawczo-dydaktycznych (a nie tylko wybranych pracowników). Trzecia - to wprowadzenie limitu osiągnięć zgłaszanych do oceny. Zmiana ta pozwoli naukowcom skupić się na ambitnych badaniach, a nie produkcji publikacji. Za sprawą tych zasad ewaluacja będzie sprawiedliwsza i bardziej miarodajna. Będzie także motywowała uczelnie i instytuty do rozwoju. Na ostateczny kształt opublikowanego właśnie rozporządzenia ogromny wpływ miało środowisko akademickie. Wspólne prace nad dokumentem trwały od sierpnia ubiegłego roku. Dzisiaj prezentujemy ich efekty.

Dlaczego w ramach dyscyplin? Filozof będzie porównywany z innym filozofem

Wiele wydziałów na polskich uczelniach tworzy wielkie konglomeraty dyscyplin, które mają odmienną specyfikę, podejście badawcze, metodologię. Dotychczas ocena jakości działalności naukowej odbywała się w ramach jednostek organizacyjnych, czyli np. wydziałów. Prowadziło to do sytuacji, w której na ocenę parametryczną wydziału humanistyczno-społecznego pracowali np. przedstawiciele nauk o sztuce i politolodzy. Nowy model ewaluacji każdą z tych dyscyplin będzie traktował odrębnie. Dlaczego?

Ponieważ ewaluacja przeprowadzana będzie w obrębie dyscyplin w ramach uczelni. To kluczowe założenie nowego modelu oceny jakości działalności naukowej. Dzięki niemu potencjał naukowy uczelni zostanie wzmocniony - a przedstawiciele poszczególnych dyscyplin, którzy rozsiani są obecnie po różnych wydziałach tej samej uczelni, nie będą ze sobą rywalizować. Połączą siły.

Ewaluacja w dyscyplinach nie przeszkodzi w prowadzeniu badań interdyscyplinarnych. Zmiany w rozporządzeniu pozwolą na kwalifikowanie badań interdyscyplinarnych do wybranej przez naukowca dyscypliny.

Uczciwa ewaluacja - wszyscy pracownicy mają wpływ na wyniki ewaluacji

Poprzednio obowiązujący system umożliwiał sytuację, w której wydział osiągał wysoką ocenę parametryczną, mimo że tylko kilku pracowników publikowało wartościowe prace. Pozostali albo nie publikowali wcale, albo prowadzili badania na niskim poziomie. Uzyskana wysoka kategoria nie mówiła więc nic o poziomie całego wydziału (jednostki). Co najwyżej o poziomie tych kilku ewaluacyjnych prymusów. Teraz to się zmieni.

Do oceny brane będą pod uwagę osiągnięcia wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową w ewaluowanej dyscyplinie, a także osiągnięcia uczestników szkół doktorskich. Pozwoli to obiektywnie ocenić poziom naukowy konkretnej dyscypliny w uczelni, a jednocześnie zachęci uczelnie i instytuty do prowadzenia zrównoważonej polityki kadrowej. Z ich punktu widzenia opłacalne będzie inwestowanie w większą liczbę badań u wielu pracowników. Ta zmiana pociąga z kolei za sobą kolejną - kluczową w nowym systemie ewaluacji.

Limit osiągnięć - 4 osiągnięcia na 4 lata

Nowy model ewaluacji wprowadza limit osiągnięć, jakie jeden pracownik może zgłosić do ewaluacji. Nie będzie trzeba już zgłaszać dziesiątek dokonań, a jedynie cztery najlepsze. Stare zasady sprawiały, że naukowcom bardziej opłacało się pisać wiele artykułów naukowych niewystarczającej jakości niż pracować nad kilkoma dobrymi, które mogłyby wnieść znaczący wkład do nauki. Wprowadzony mechanizm sprawi, że polscy naukowcy będą mogli skupić się na pracy nad wartościowymi projektami, a nie na pogoni za punktami. Limity publikacji będą odpowiednio zwiększane dla publikacji wieloautorских. To zachęta do powstawania zespołów badawczych.

Ewaluacja jednostek i ocena okresowa nauczycieli akademickich

Ocena jednostki uzyskana w wyniku ewaluacji nie przełoży się wprost na ocenę okresową nauczyciela akademickiego. Ocenie okresowej (indywidualnej) podlegają wszyscy nauczyciele akademicki nie rzadziej niż raz na cztery lata. Szczegółowe kryteria tej oceny określi rektor - natomiast będą one dotyczyć nie tylko działalności naukowej, ale i kształcenia, czy działalności organizacyjnej. Władze

uczelnii dostosują zasady oceny okresowej do specyfiki uczelni.

Pakiet rozwiązań dla humanistów

W tworzeniu rozporządzenia w sprawie ewaluacji - podobnie zresztą jak reformy całego systemu szkolnictwa wyższego i nauki - brało udział środowisko akademickie. To właśnie podczas wspólnych prac pojawiła się potrzeba większego uwzględnienia specyfiki poszczególnych dziedzin nauki w kryteriach oceny. Dziedziny naukowe podzielono na cztery grupy:

- I grupa - nauki humanistyczne, społeczne i teologiczne,
- II grupa - nauki ścisłe, przyrodnicze, medyczne i o zdrowiu,
- III grupa - nauki inżynierskie, techniczne i rolnicze,
- IV grupa - dyscypliny artystyczne.

Wszystkie grupy nauk będą oceniane w ramach trzech podstawowych kryteriów - będą one jednak miały inną wagę w przypadku każdej z grup. To pozwoli na ocenę poszczególnych dyscyplin z uwzględnieniem specyfiki każdej z nich.

Poza tym zerwano wreszcie z dyskryminacją czasopism humanistycznych. Do tej pory artykuł naukowy filozofa czy historyka otrzymywał mniej punktów niż lekarza-naukow-

ca. Dlaczego? Ponieważ czasopism humanistycznych z tej grupy nie zaliczano, co do zasady, do najwyższej punktowanej części wykazu - części A. Punktacja oparta w niej była na wskaźniku Journal Impact Factor, który co do zasady nie jest wyliczany dla czasopism humanistycznych. Teraz będzie inaczej. Socjolog i medyk otrzymają za pracę opublikowaną w prestiżowym czasopiśmie tyle samo punktów.

Ewaluacja przyjazna również dla uczelnianej administracji

W dotychczasowym modelu ewaluacyjnym osiągnięcia naukowe były przedstawiane przez wydziały (albo inne jednostki) raz na cztery lata w formie ankiety. Takie techniczne rozwiązanie znacznie obciążało pracowników administracji. Teraz dane o osiągnięciach będą wprowadzane do POL-onu - Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym na bieżąco, szybko i sprawnie.

<https://konstytucjadlanauki.gov.pl/jak-oceniane-beda-jednostki-naukowe-prezentujemy-rozporzadzenie-ws-ewaluacji>

PROFESOR JÓZEF KORBICZ

PRZEWODNICZĄCYM RADY NAUKOWEJ INSTYTUTU BADAŃ SYSTEMOWYCH PAN W WARSZAWIE

Z przyjemnością informujemy, że 27 lutego 2019 r. zielonogórska społeczność akademicka została doceniona poprzez wybór prof. Józefa Korbicza na funkcję przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk (PAN) w Warszawie na kolejną kadencję (2019-2022). Dodajmy, że prof. Józef Korbicz był przewodniczącym Rady Naukowej IBS w latach 2015-2018.

Instytut Badań Systemowych, powołany w 1976 r., od początku swojego powstania prowadzi badania podstawowe oraz stosowane w obszarze nauk technicznych w wielu obszarach, m.in. analizy systemowej, metod optymalizacji, badań operacyjnych, a także metod matematycznych w analizie ryzyka i finansach, czy obszarze zastosowań analizy systemowej w ochronie środowiska, modelowaniu regionalnym, zarządzaniu organizacjami oraz modelowaniu strategii rozwoju rolnictwa. Należy także dodać, iż Instytut powstał jako kontynuator działalności Zakładu Automatyki PAN (1954-1962), Instytutu Automatyki PAN (1962-1971), Instytutu Cybernetyki Stosowanej PAN (1971-1973) oraz Instytutu Organizacji i Kierowania PAN i MNSzWiT (1973-1976).

Prof. dr hab. inż. Józef Korbicz (ur. 1951) studia w zakresie automatyki i telemechaniki ukończył w 1975 r. na